

Sådan bruger vi besætningens egne data til at optimere velfærd og produktivitet

Helle H. Jessen, dyrlæge, Danvet
Thomas Sønderby Bruun, chefkonsulent,
Ernæring & Fodring, Gris, SEGES Innovation

Danvet Årsmøde

Hotel Pejsegården, Brædstrup
13. marts 2026

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

danvet

**SEGES
INNOVATION**

Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

Tolkningen af dataanalyser
(f.eks. SEGES InSight)

Indsatsen på staldgangen

Besætningens velfærd og produktivitet

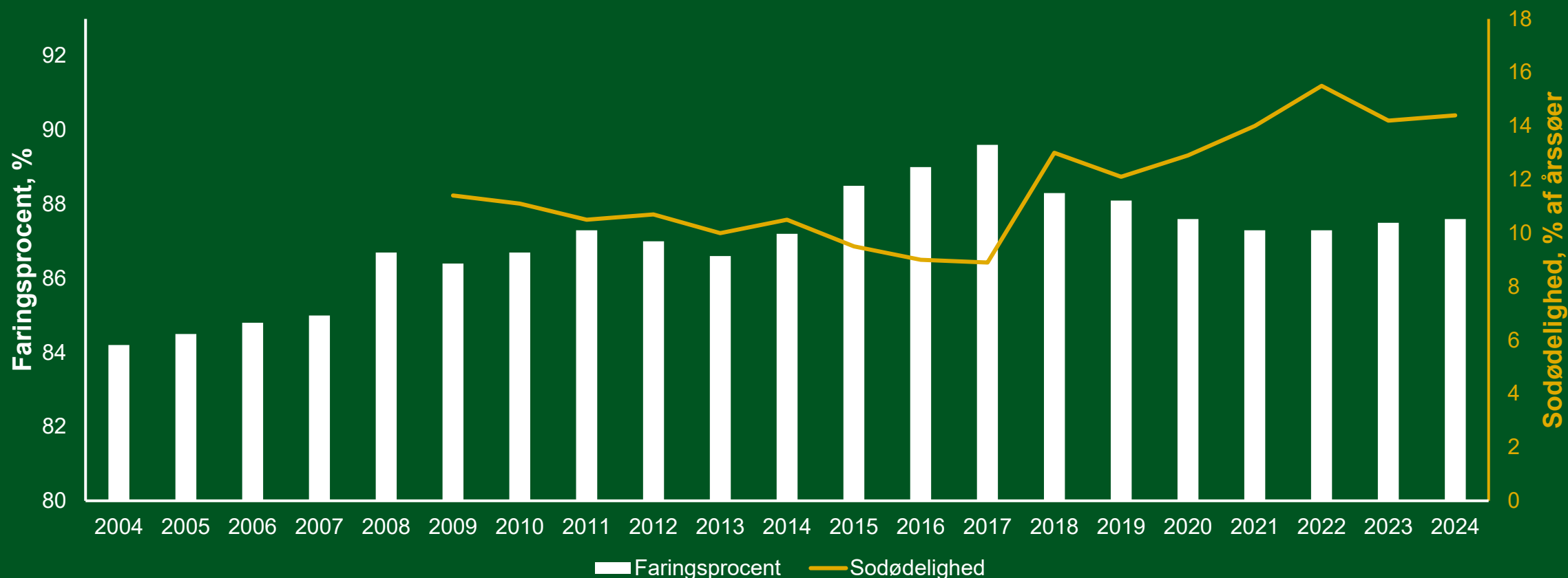
Sodødeligheden er den største trussel i forhold til faringsprocenten

Cirka halvdelen af søerne dør mellem løbning og faring og det rammer faringsprocenten

- 5% døde årssøer ⇒ 2,5% døde drægtige søer ⇒ 1,12% fald i faringsprocenten
- 10% døde årssøer ⇒ 5,0% døde drægtige søer ⇒ 2,23% fald i faringsprocenten
- 15% døde årssøer ⇒ 7,5% døde drægtige søer ⇒ 3,35% fald i faringsprocenten
- 20% døde årssøer ⇒ 10% døde drægtige søer ⇒ 4,46% fald i faringsprocenten

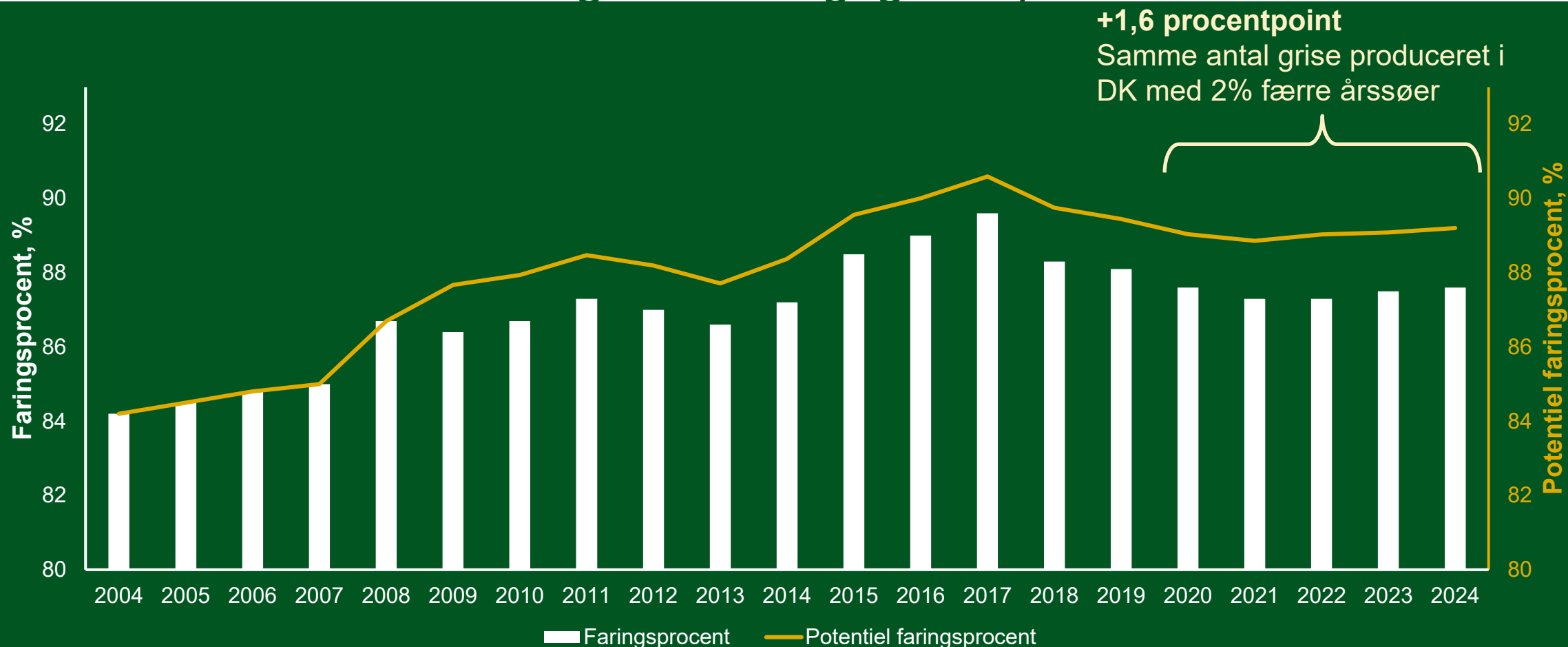
Sodødeligheden er den største trussel i forhold til faringsprocenten

Et historisk tilbageblik

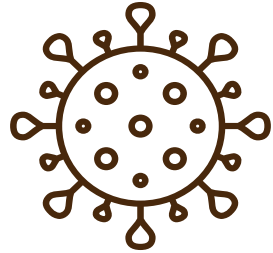
Sodødeligheden er den største trussel i forhold til faringsprocenten

Effekt af halveret sodødelighed i drægtighedsperioden

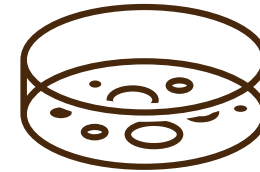
Hvad kan ødelægge faringsprocenten?

Det sundhedsmæssige perspektiv

Virussygdomme

Parvo
PCV-2
Influenza
PRRS
(Mund og klovsyge)
(Afrikansk svinepest)

Bakterielle sygdomme

Rødsyge
Glæsser
Leptospirose
Chlamydia
(Brucella)

Hvad kan ødelægge faringsprocenten? Det sundhedsmæssige perspektiv

Foto: Danvet

danvet
KEEPING YOUR PIGS AND BUSINESS HEALTHY

Hvad kan ødelægge faringsprocenten?

Oftere fejl i management end i sundheden

Brunstkontrol

Insemineringstidspunkt

Er soen i brunst?

Opbevaring af sæd

Brug af orne/orner

Foderkvalitet

Foderstyrke og -
justering

Toksiner i foderet?

Søernes huld

Stalde

Lys (I øjenhøjde)

Ro (klar til løbning)

Ingen stress

Ingen ventilationstræk

Medarbejder

Systematik

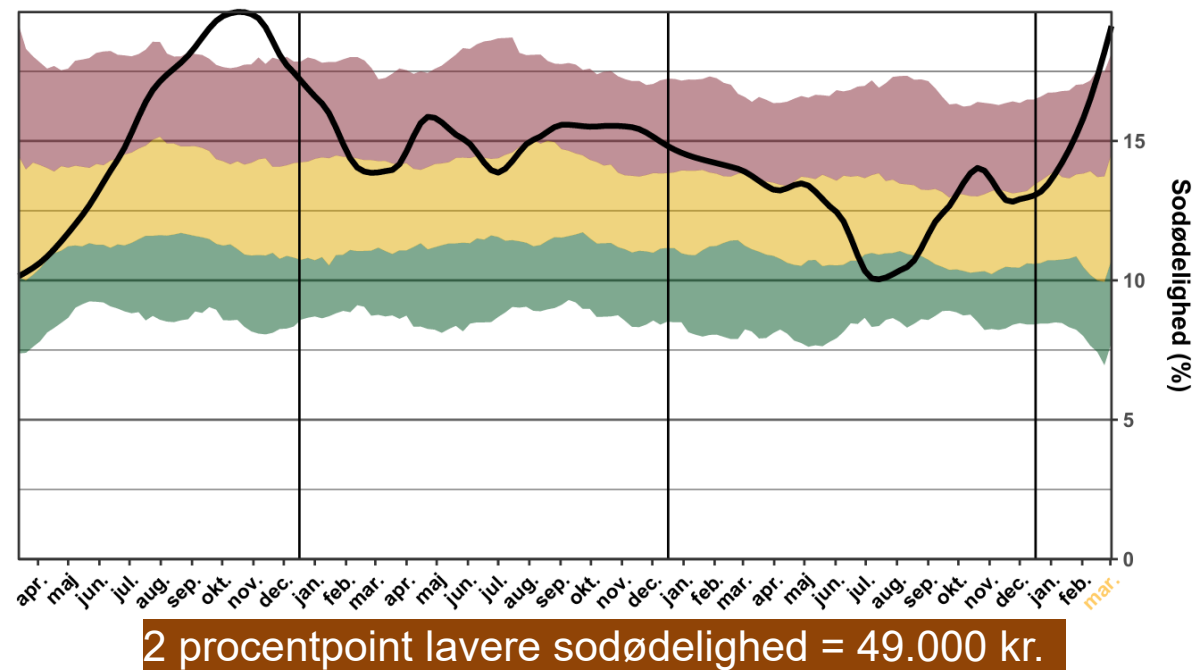
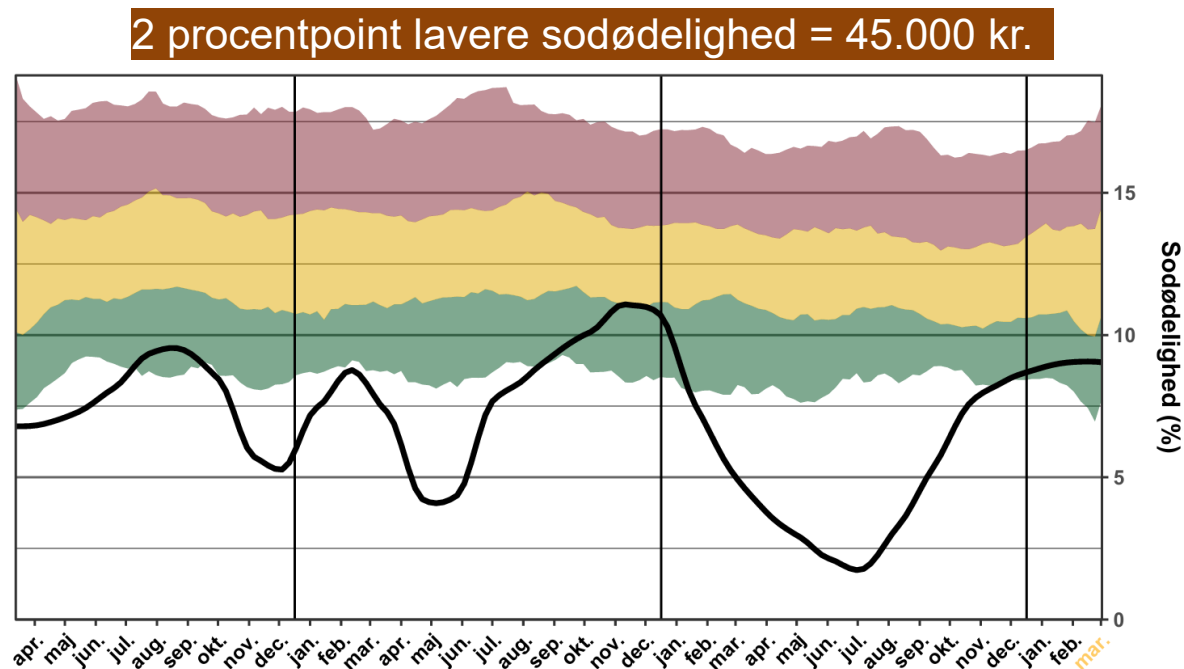
Gode rutiner

Flytning af søer enten
lige efter løbning eller
efter dag 28

Sodødeligheden kræver fokus i mange besætninger

Kendskab til hvor mange, hvad og hvornår

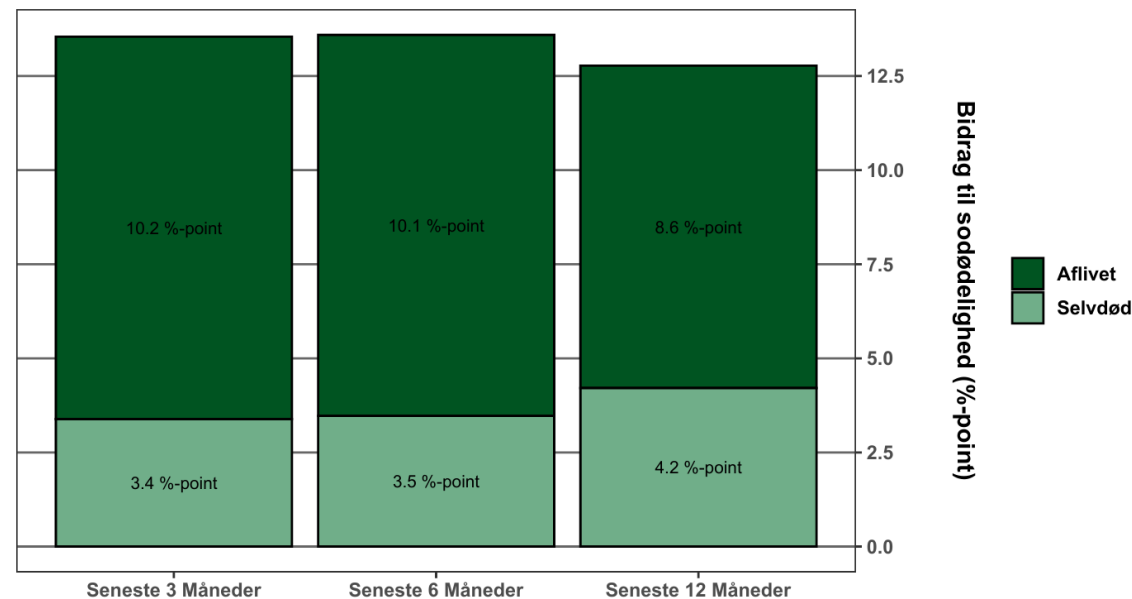
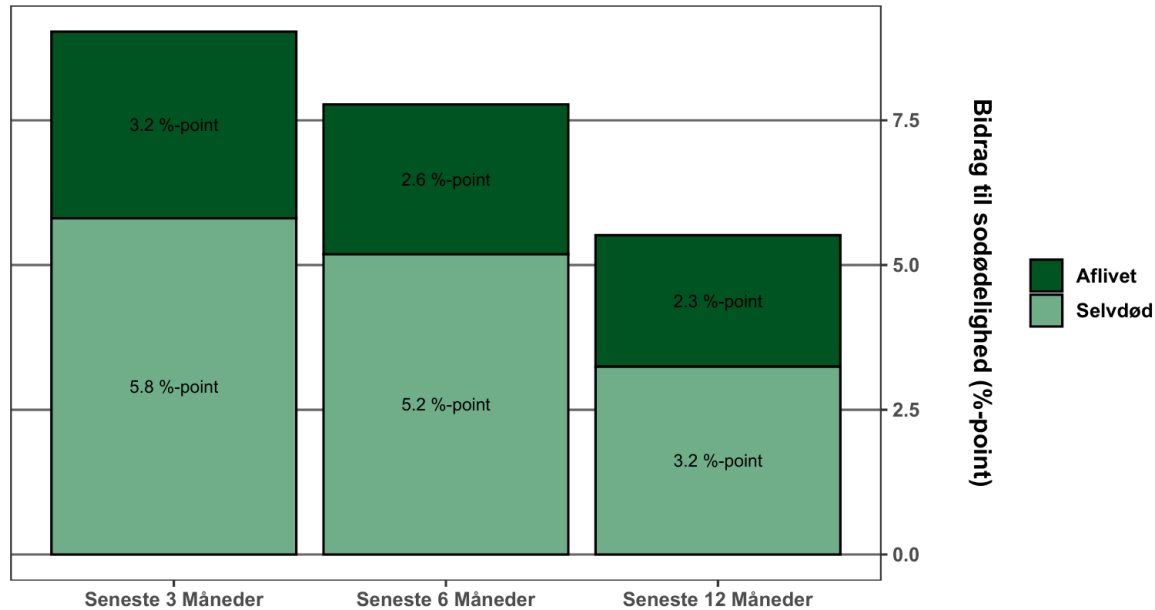
Hvor mange?

Sodødeligheden kræver fokus i mange besætninger

Kendskab til hvor mange, hvad og hvornår er essentielt for indsatsen

Hvad?

Indsats ved for mange selvdøde søer

Foto: Danvet

Indsats ved for mange selvdøde søer

Dyrlæge- gennemgang i besætningen

Ny sygdom i besætningen

Stress ved flytning

Slåskampe

Foderfejl

Fodertoksiner (foder fra bunden af silo eller kondensproblemer)

Partikelstørrelse i foderet

- Maks. 50 % under 1 mm anbefales til søer

Huldstyring

- 14-17 mm rygspæk ved faring (obs. På røde skuldre og MMA)

Indsats ved for mange aflivede søer

Sammenblanding

2 × foderstyrke de første 2-4 dage (obs. gylte)
Halm, hø eller wrap som beskæftigelse
Sygerunde hver dag (teamwork)

Sygestier

Der skal være sygestier til mindst 2,5 % af de løsgående drægtige søer

Aflastningsstier

Efter sygesti skal soen ikke tilbage til oprindelig sti

Indsats ved for mange aflivede søer

- Bandager til mindre sår
- Besætningsdiagnoser og medicin
  - Aftales med dyrlægen
  - Rettidig behandling
- Sygejournal for hver so i sygesti
- Opstaldning på tørt leje
- Klovbeskæring
  - Klovboks og/eller klovsaks

KEEPING YOUR PIGS AND BUSINESS HEALTHY

SYGEJOURNAL

Sonummer: Årsag til indsættelse: Dato for indsættelse:

Dato	Diagnose	Behandling	Mængde x antal dage	Temperatur

Soen vurderes efter endt behandlingsforløb:

- Hvis soen er helt rask efter første behandlingsforløb, skal soen flyttes ud af sygestien, så der hele tiden er ledige sygestier til rådighed.
- Hvis soen er i bedring, men ikke helt rask, skal en gentagelse af behandlingen aftales med dyrlægen.
- Hvis soen ikke er i bedring efter første behandlingsforløb, kan en ny behandlingsstrategi anvendes efter instruktioner fra dyrlægen eller også skal dyret aflives.

Dyrlægens vurdering:

- Dato

Hvad er planen for soen efter sygesti?

-

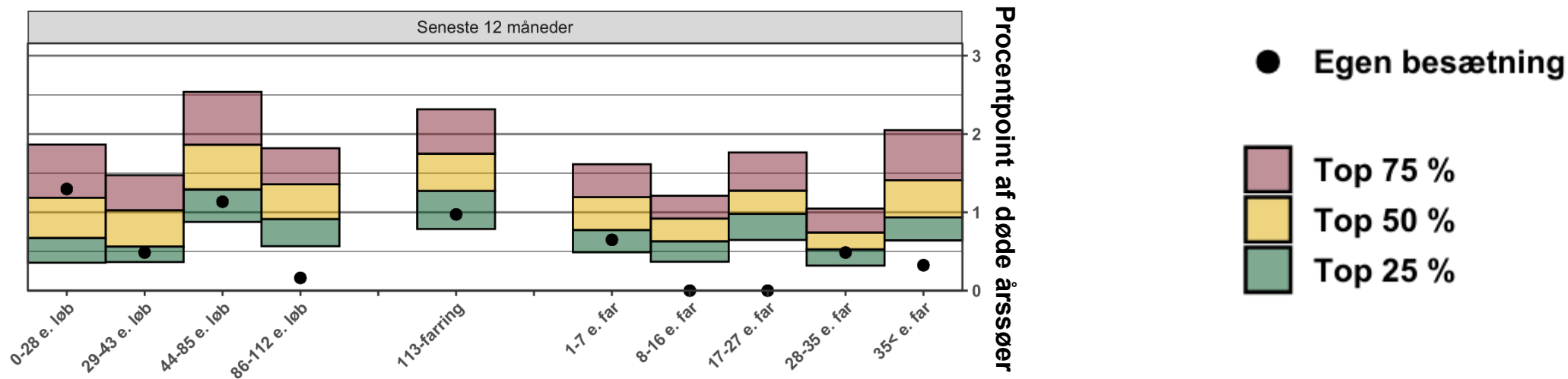
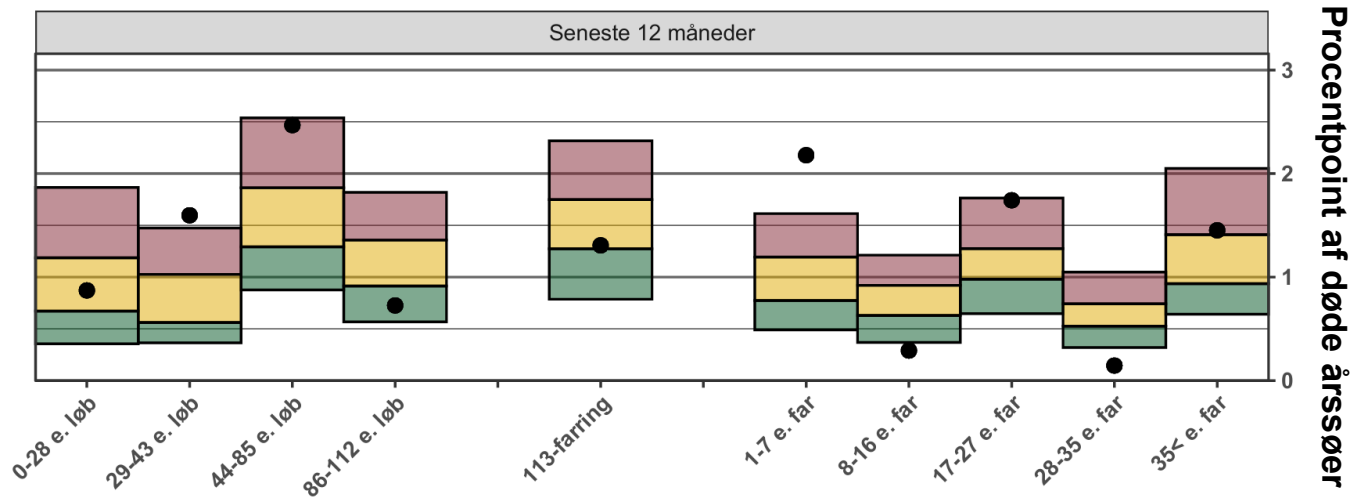
DANVET · Bilskildevej 17 · 9500 Hobro · Danmark · Tel: +45 98 51 29 88 · CVR: 19176177 · info@danvet.com · www.danvet.com

Sodødeligheden kræver fokus i mange besætninger

Kendskab til hvor mange, hvad og hvornår er essentielt for indsatsen

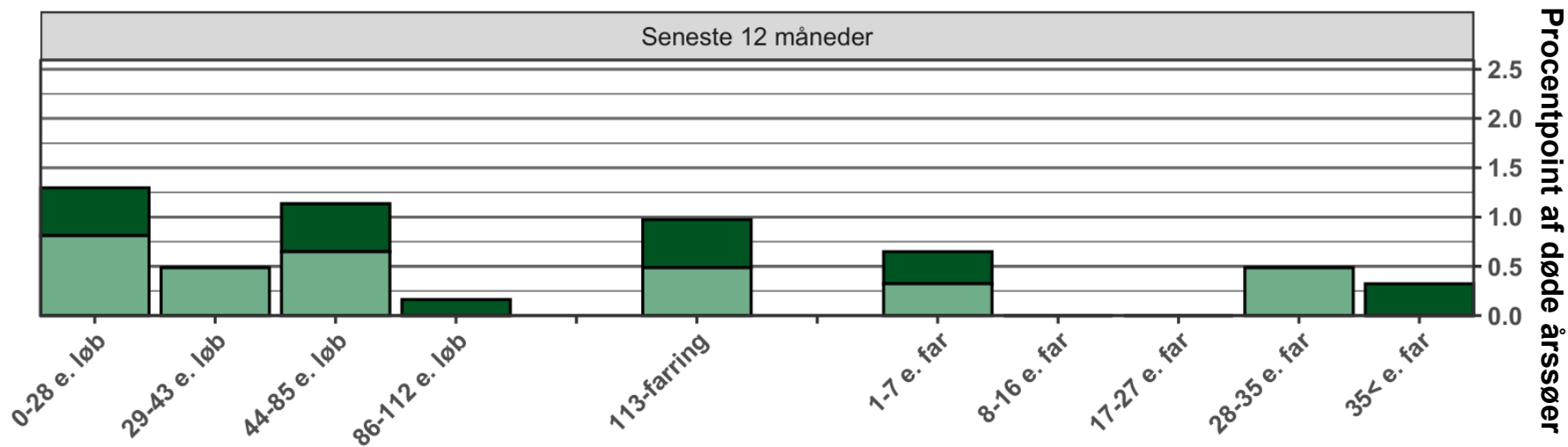
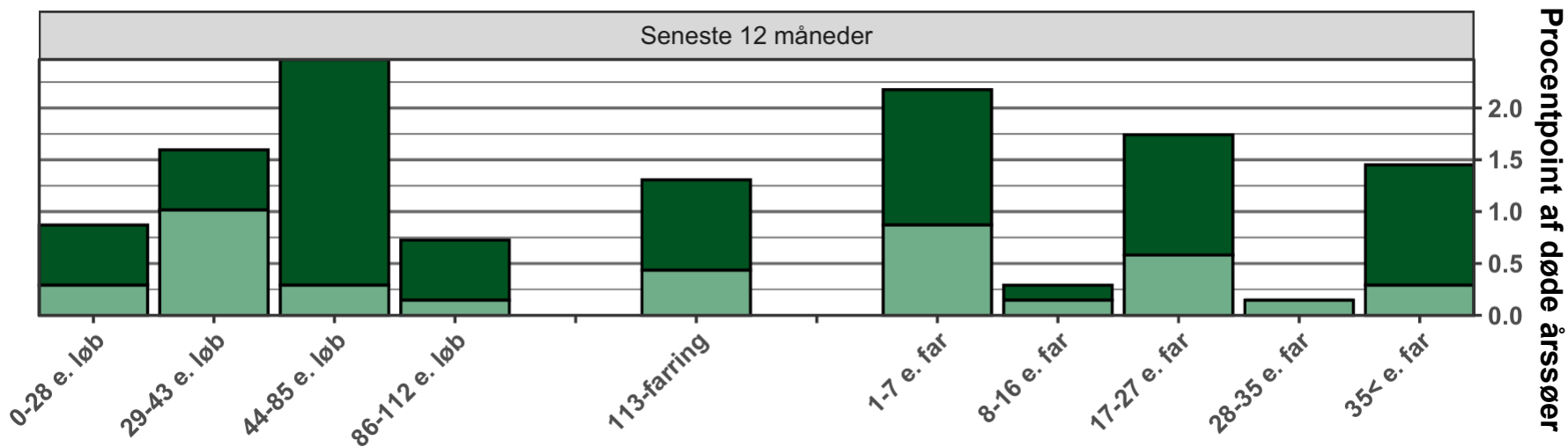
Hvornår?

Sodødeligheden kræver fokus i mange besætninger

Kendskab til hvor mange, hvad og hvornår er essentielt for indsatsen

Hvornår?

Indsats ved for mange aflivede søer Drægtighedsperioden

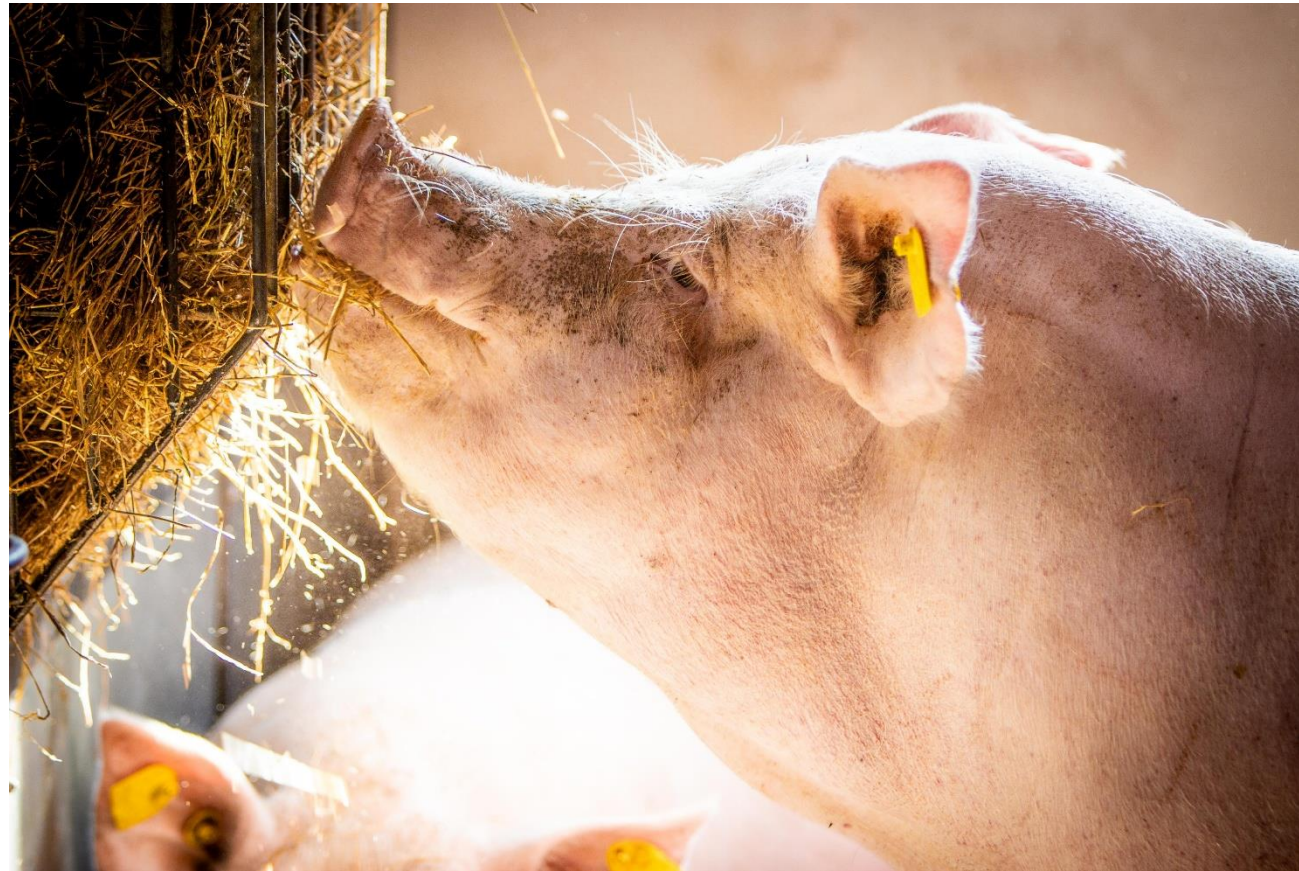

Foto: Danvet

Indsats ved for mange aflivede søer

Drægtighedsperioden

Staldsystem

- Hvor er begrænsningen?

Hvor mange fodringer pr. dag

- Er der én eller to fodringer?
- Kamp om foderet eller præcisionsfodring?

Glatte gulve

- Overbrusning
- Rilning af gulve hvor mange søer færdes
- Foder sammensætning

Indsats ved for mange selvdøde søer Omkring faring og i diegivningsperioden

Hyppige dødsårsager ved selvdøde søer i diegivningsperioden

- Mavesår
- Organdrejning
- Svær MMA
- Kredsløbskollaps

Indsats ved for mange aflivede og selvdøde søer

Omkring faring og i diegivningsperioden

Management

- Soen indsættes tidligst 7 og senest 3 dage før faring
- Rygspæk 14-17 mm ved faring

Foder

- 4 daglige udfodringer - men undgå overfodring
- Tjek partikkelstørrelse - maks. 50% partikler under 1 mm
- Foderhygiejne (især nedfaldsrør)

Vand

- Soen skal drikke 20-45 liter om dagen
- Mælkeydelsen stiger hurtigt, så der er behov for masser af vand fra faring

Indsats ved for mange aflivede søer

Omkring faring og i diegivningsperioden

- Søer fra sygesti indsættes i sti med gummimåtte
- Sygejournal fra sygesti følger med
- Søer med behov for ekstra opsyn – en sotavle i anden **farve**
- Faringshjælp hver ½ time – brug en alarm og reducer dødfødte som sidegevinst
- Klippe biklove i farestalden

God reproduktion starter i farestalden

Det perfekte eksempel...

ALLE SØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger			Benchmark	
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %	Top 50 %	Top 10 %
0 - 1	0	1	0	0	0	0	1	1	0,2	1,0	4,1
2	0	0	0	1	0	0	1	2	0,3	1,7	7,0
3	1	7	3	4	2	2	19	21	3,6	7,3	22,4
4	64	97	76	58	23	10	328	349	60,5	66,3	80,1
5	90	53	23	11	7	5	189	538	93,2	84,1	91,4
6	6	4	0	1	0	0	11	549	95,1	88,1	93,8
7	1	0	0	0	0	0	1	550	95,3	89,8	94,6
8 - 10	3	1	2	1	1	0	8	558	96,7	91,8	95,8
11 - 16	6	2	4	1	1	0	14	572	99,1	94,5	97,6
17 - 20	1	1	1	0	0	0	3	575	99,7	96,3	98,6
21 - 24	0	0	0	0	0	0	0	575	99,7	97,6	99,1
25 - 28	2	0	0	0	0	0	2	577	100,0	98,8	99,8
>29	0	0	0	0	0	0	0	577	100,0	100,0	100,0
Sum	174	166	109	77	34	17	577				

AMMESØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger		
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %
0 - 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
2	0	0	0	1	0	0	1	1	0,5
3	1	1	0	1	1	1	5	6	2,7
4	57	16	13	12	5	2	105	111	50,7
5	76	8	4	0	0	1	89	200	91,3
6	6	0	0	0	0	0	6	206	94,1
7	1	0	0	0	0	0	1	207	94,5
8 - 10	2	0	0	0	0	0	2	209	95,4
11 - 16	5	1	0	0	0	0	6	215	98,2
17 - 20	1	1	0	0	0	0	2	217	99,1
21 - 24	0	0	0	0	0	0	0	217	99,1
25 - 28	2	0	0	0	0	0	2	219	100,0
>29	0	0	0	0	0	0	0	219	100,0
Sum	151	27	17	14	6	4	219		

God reproduktion starter i farestalden

Det perfekte eksempel...

ALLE SØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger			Benchmark	
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %	Top 50 %	Top 10 %
0 - 1	0	1	0	0	0	0	1	1	0,2	1,0	4,1
2	0	0	0	1	0	0	1	2	0,3	1,7	7,0
3	1	7	3	4	2	2	19	21	3,6	7,3	22,4
4	64	97	76	58	23	10	328	349	60,5	66,3	80,1
5	90	53	23	11	7	5	189	538	93,2	84,1	91,4
6	6	4	0	1	0	0	11	549	95,1	88,1	93,8
7	1	0	0	0	0	0	1	550	95,3	89,8	94,6
8 - 10	3	1	2	1	1	0	8	558	96,7	91,8	95,8
11 - 16	6	2	4	1	1	0	14	572	99,1	94,5	97,6
17 - 20	1	1	1	0	0	0	3	575	99,7	96,3	98,6
21 - 24	0	0	0	0	0	0	0	575	99,7	97,6	99,1
25 - 28	2	0	0	0	0	0	2	577	100,0	98,8	99,8
>29	0	0	0	0	0	0	0	577	100,0	100,0	100,0
Sum	174	166	109	77	34	17	577				

De store bekymringer

Hvor mange søer skifter ugehold

Hvor mange søer skifter ugehold >1 gang

AMMESØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger		
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %
0 - 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
2	0	0	0	1	0	0	1	1	0,5
3	1	1	0	1	1	1	5	6	2,7
4	57	16	13	12	5	2	105	111	50,7
5	76	8	4	0	0	1	89	200	91,3
6	6	0	0	0	0	0	6	206	94,1
7	1	0	0	0	0	0	1	207	94,5
8 - 10	2	0	0	0	0	0	2	209	95,4
11 - 16	5	1	0	0	0	0	6	215	98,2
17 - 20	1	1	0	0	0	0	2	217	99,1
21 - 24	0	0	0	0	0	0	0	217	99,1
25 - 28	2	0	0	0	0	0	2	219	100,0
>29	0	0	0	0	0	0	0	219	100,0
Sum	151	27	17	14	6	4	219		

God reproduktion starter i farestalden

Det knap så perfekte eksempel...

ALLE SØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger			Benchmark	
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %	Top 50 %	Top 10 %
0 - 1	1	2	9	6	7	8	33	33	2,4	1,0	4,1
2	2	2	6	1	3	7	21	54	4,0	1,7	7,0
3	5	15	17	3	7	10	57	111	8,2	7,3	22,4
4	174	193	125	81	47	76	696	807	59,9	66,3	80,1
5	116	45	23	9	14	17	224	1031	76,5	84,1	91,4
6	37	7	9	4	1	8	66	1097	81,4	88,1	93,8
7	7	1	2	4	1	2	17	1114	82,7	89,8	94,6
8 - 10	4	7	3	7	4	7	32	1146	85,1	91,8	95,8
11 - 16	14	12	16	18	6	15	81	1227	91,1	94,5	97,6
17 - 20	6	6	8	10	2	9	41	1268	94,1	96,3	98,6
21 - 24	5	11	17	5	3	6	47	1315	97,6	97,6	99,1
25 - 28	9	1	1	1	0	1	13	1328	5,9% 98,6	98,8	99,8
>29	15	2	1	0	1	0	19	1347	100,0	100,0	100,0
Sum	395	304	237	149	96	166	1347				

AMMESØER Dage fra frav. til løbning pr. kuld nr.	Kuldnummer						Løbninger		
	1	2	3	4	5	>5	Antal løbninger	Løbninger, samlet	Samlet, %
0 - 1	0	0	4	4	4	3	15	15	2,2
2	0	2	0	0	0	3	5	20	3,0
3	4	10	9	2	4	4	33	53	7,9
4	107	91	58	33	20	37	346	399	59,8
5	58	25	11	1	5	6	106	505	75,7
6	23	5	3	2	0	6	39	544	81,6
7	1	0	1	0	1	2	5	549	82,3
8 - 10	1	3	2	4	4	6	20	569	85,3
11 - 16	5	7	5	11	3	10	41	610	91,5
17 - 20	4	4	3	5	0	4	20	630	94,5
21 - 24	3	6	6	2	3	3	23	653	5,5% 97,9
25 - 28	2	0	1	0	0	0	3	656	98,4
>29	8	2	1	0	0	0	11	667	100,0
Sum	216	155	104	64	44	84	667		

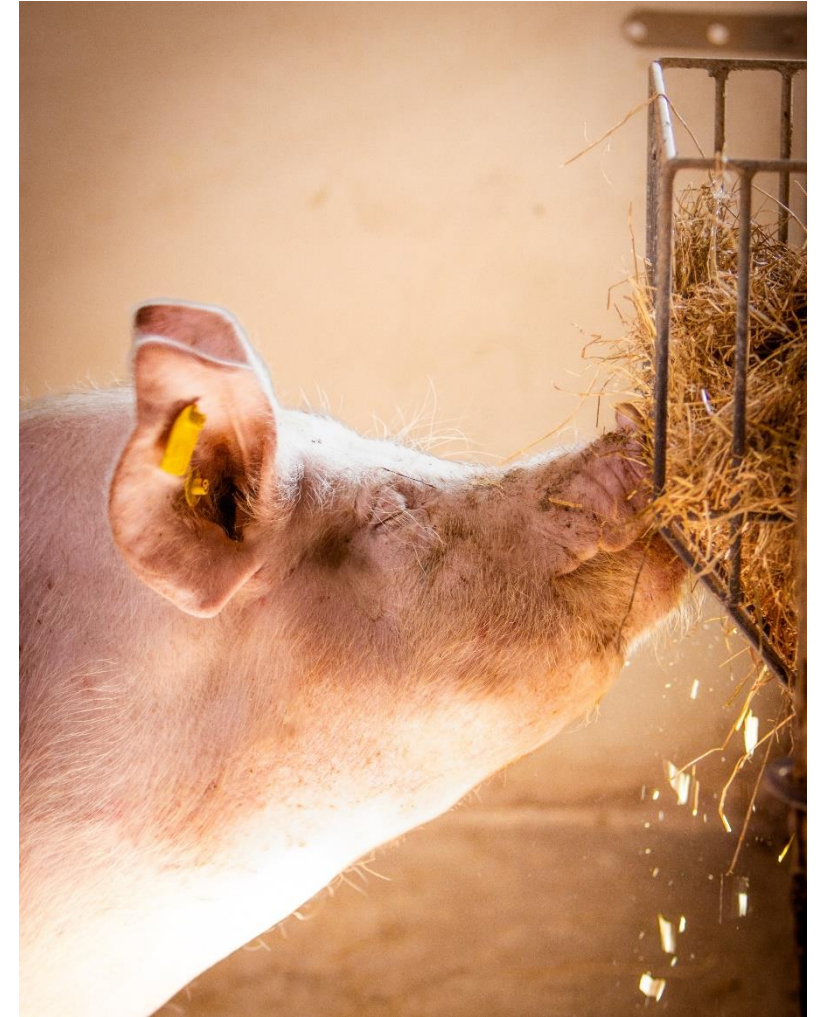
Praktisk fokus i farestalden

Når søerne ikke kommer i brunst

Foderkurve

Soens
sundhed

Kuldudjævning
/ammesøer

Praktisk fokus i farestalden

Når ammesøerne driller

- Hvor mange dage efter faring?
  - Step 1: max 6 dage efter faring
- Bliver foderstyrken reduceret?
- Flyttes ammesoen roligt?
- Får ammesoen halm?
- Hvis soens yver ikke stimuleres i 4 timer er der risiko for brunst
- Pattegrisediarré, som gør at soen ikke malker nok og derfor kommer i brunst i farestalden?

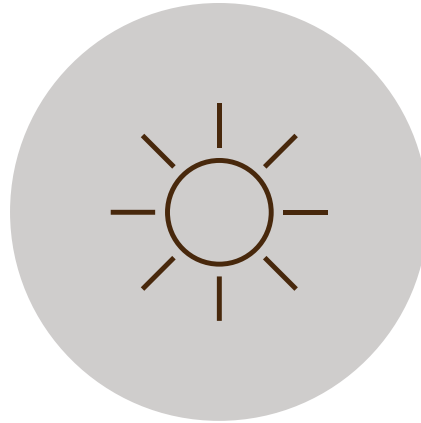

Praktisk fokus i løbestalden

Når søerne ikke kommer i brunst

FODER

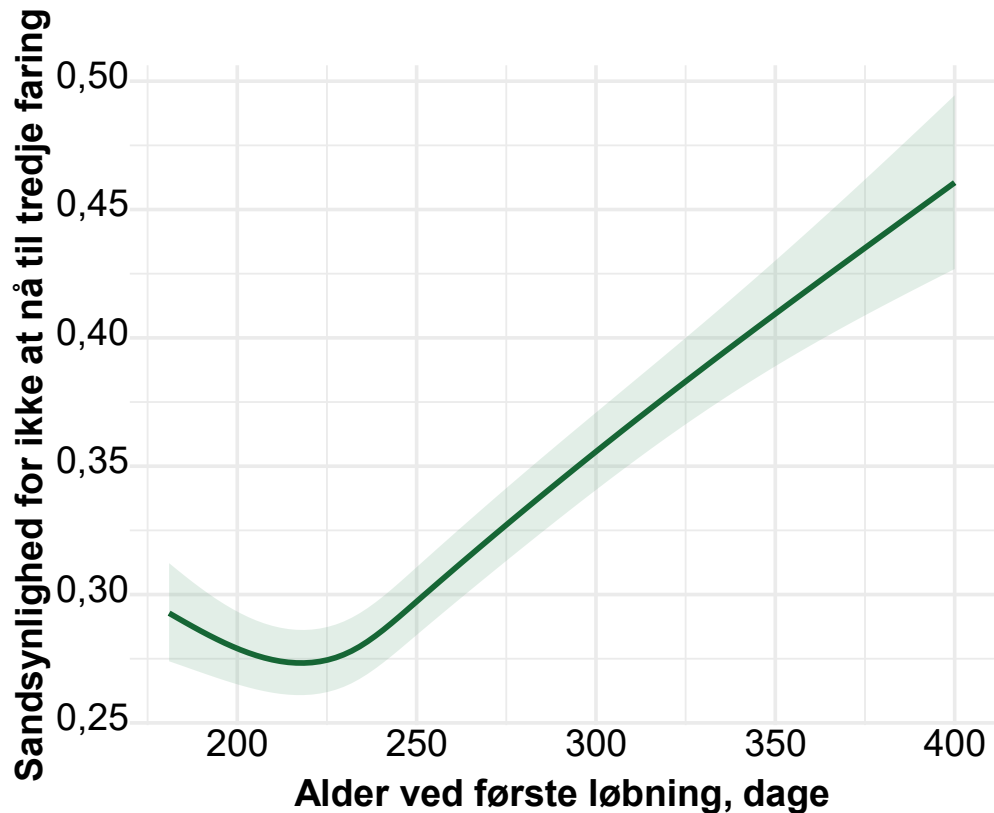

LYS

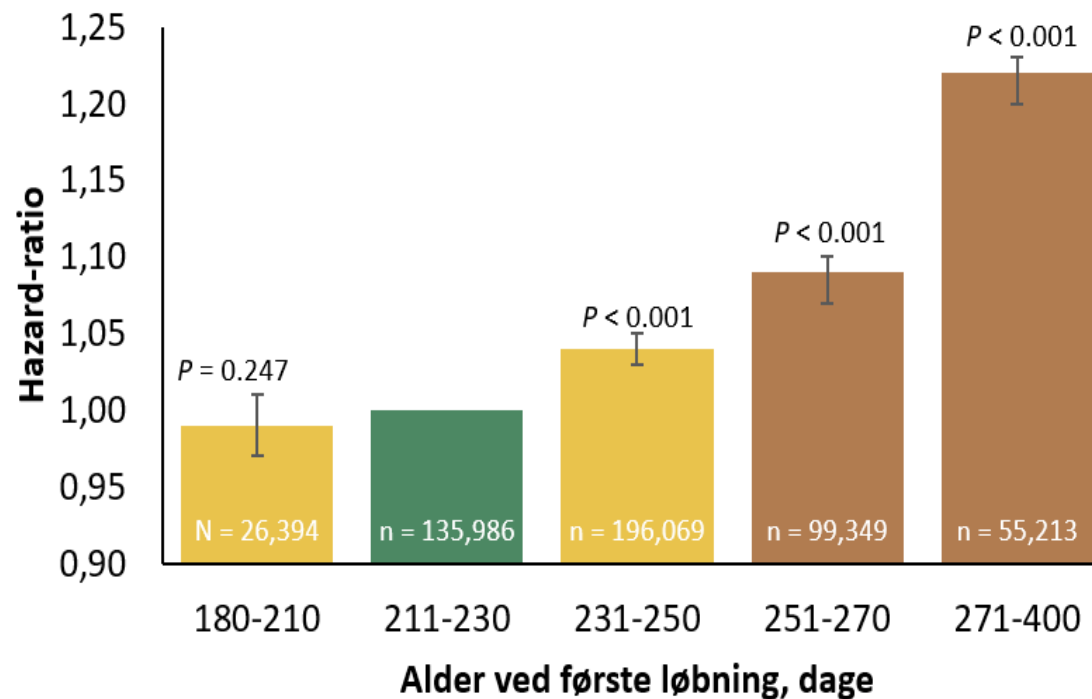

SUNDHED

Udgangspunktet for ethvert sohold Polten

~360.000 polteløbninger fra 319 besætninger
(2021-2024)

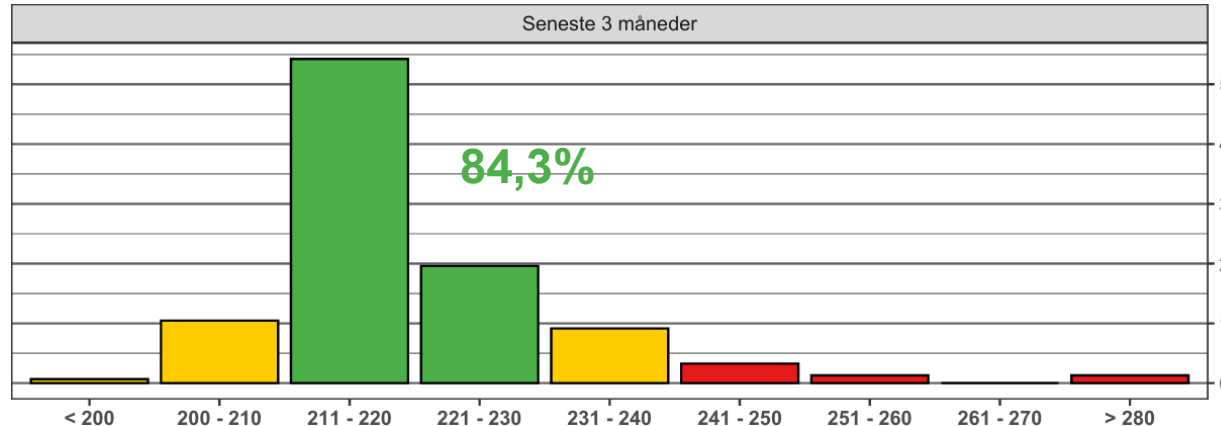
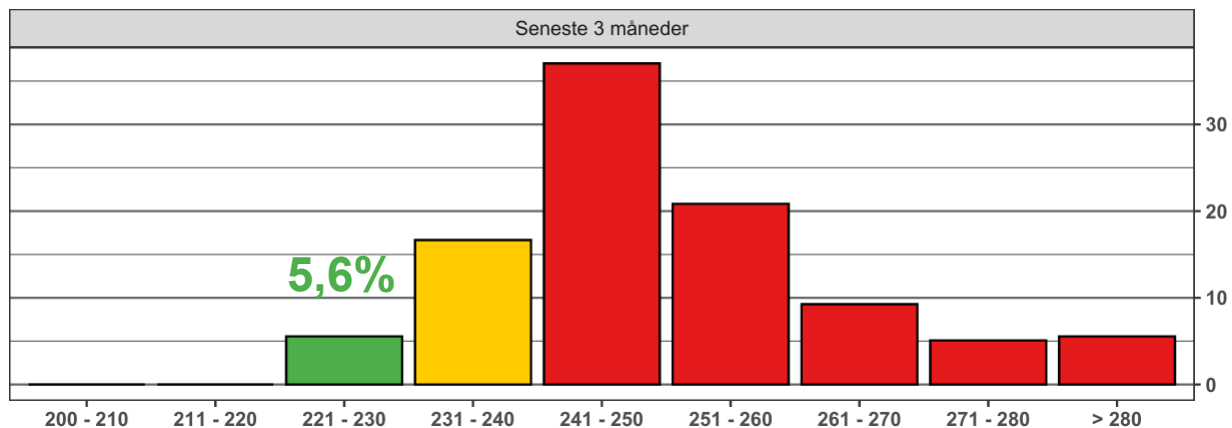
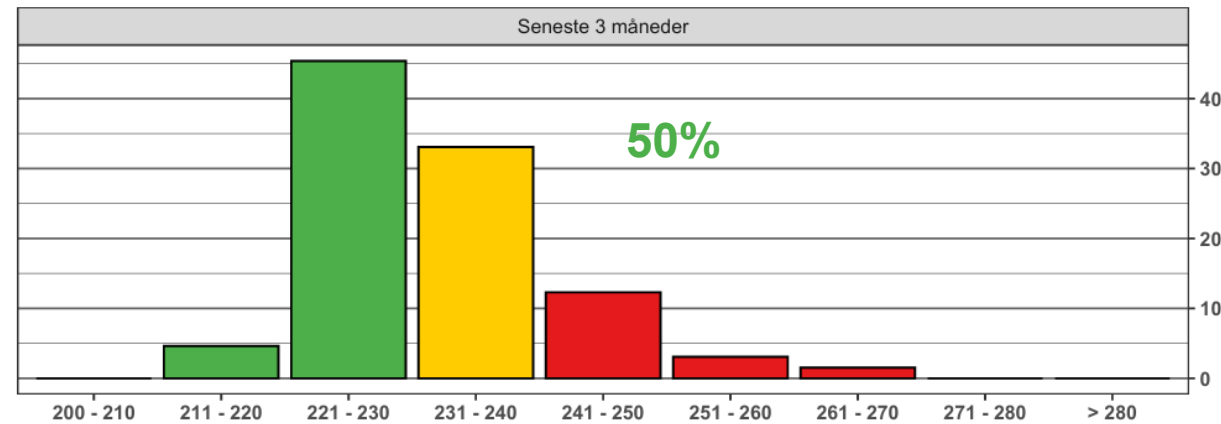
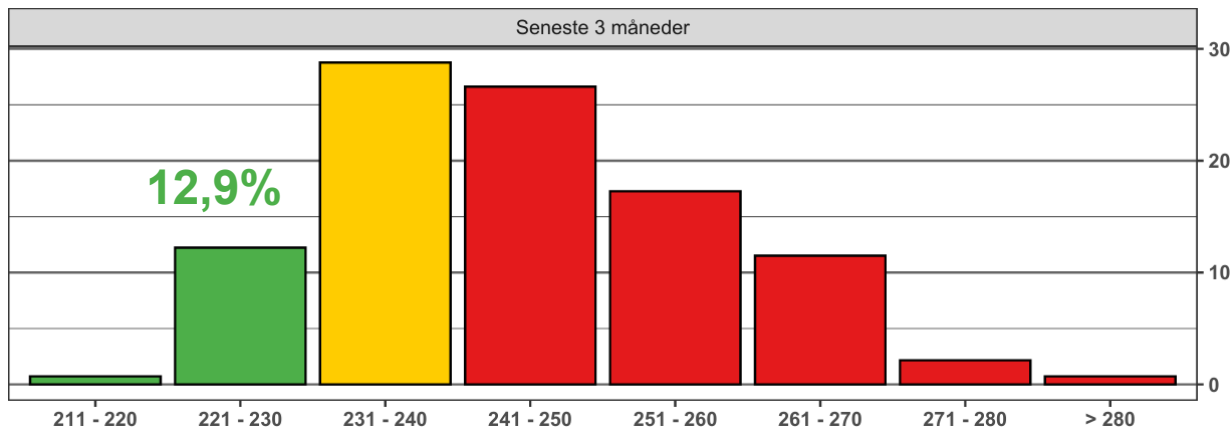

~513.000 polteløbninger fra 319 besætninger
(2021-2025)

SEGES
INNOVATION

Styr på poltealder ved løbning

Eksempler...

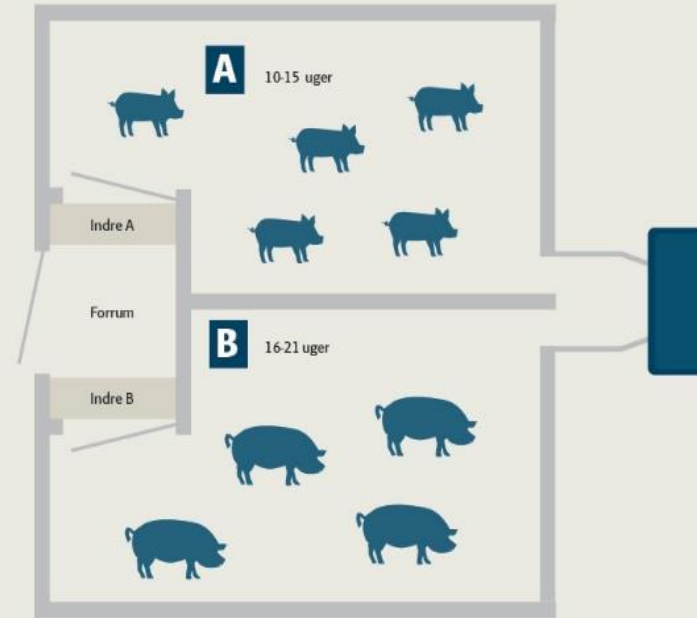
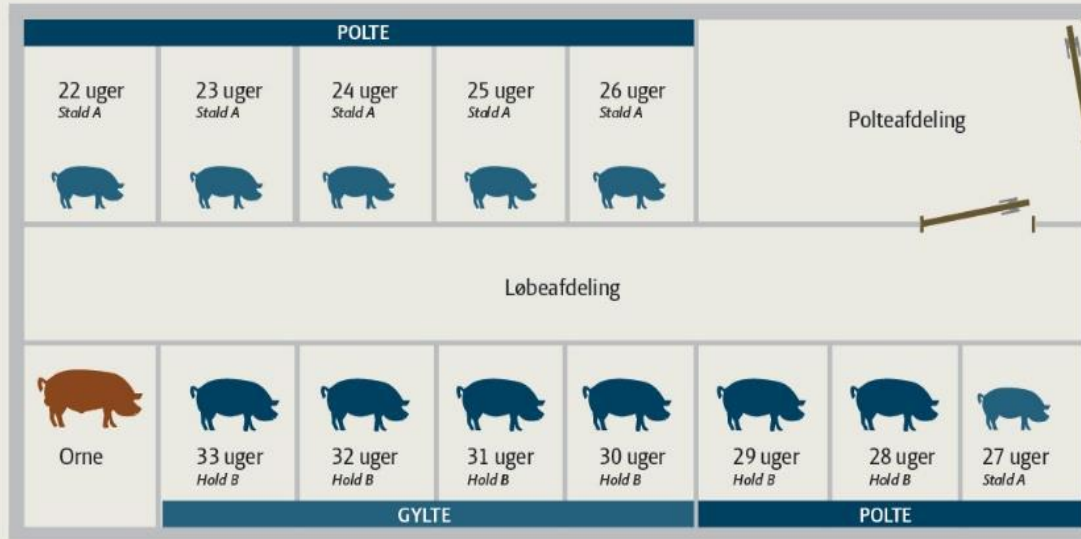
Styr på poltealder og -vægt ved første løbning

Fokus på polteflow

- Hvad skal polten nå inden løbning ? (lav en tidslinje for poltene i din besætning)
- Løbealder 31 uger (217 dage)
  - Brunstsynchronisering uge 28 – 30
  - Møde ornen, observation af 1. brunst uge 26-27
  - Flytte ud af karantæne uge 25
- Hvor lang karantæneperiode skal polten have?
  - Polte som skal vaccineres mod PRRS skal have 12 uger
  - 25 uger – 12 uger = 13 uger ved ankomst (de ældste polte i holdet)

Dobbelt 12'er

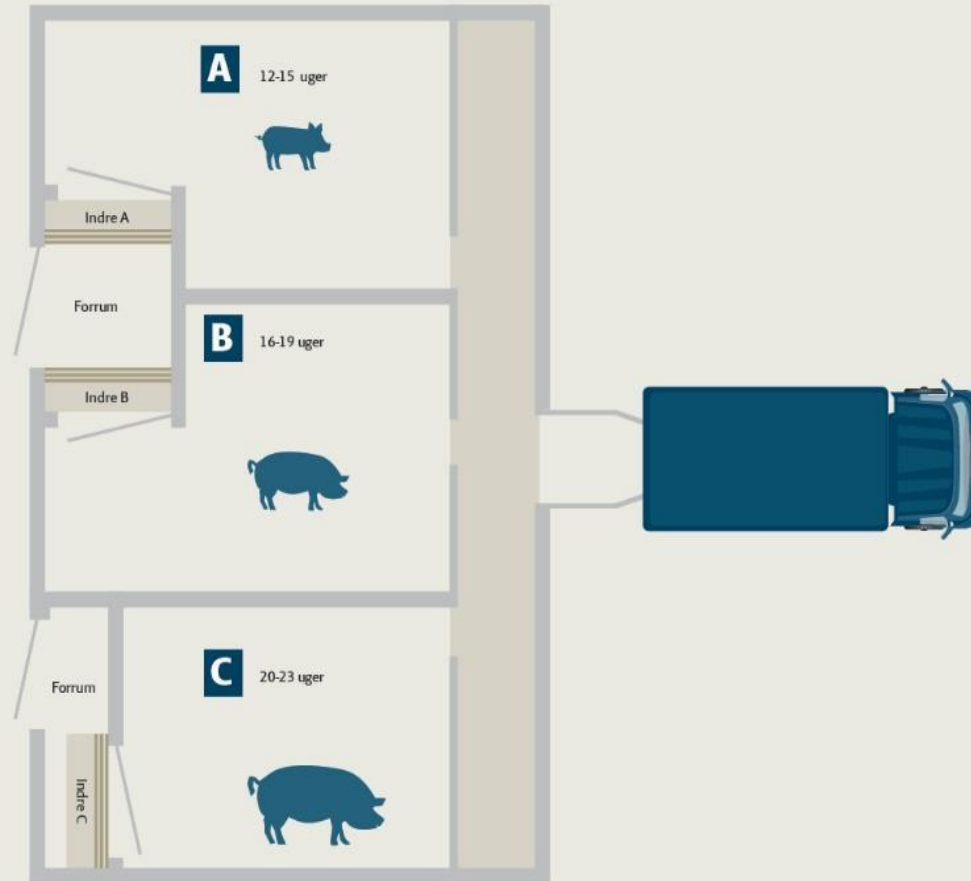
Indkøbe polte hver 6. uge
Alder: 9(10)-15 uger

Kilde: L&F Gris

Trippel 12'er

Indkøbe polte hver 4. uge
Alder: 12-15 uger

Kilde: L&F Gris

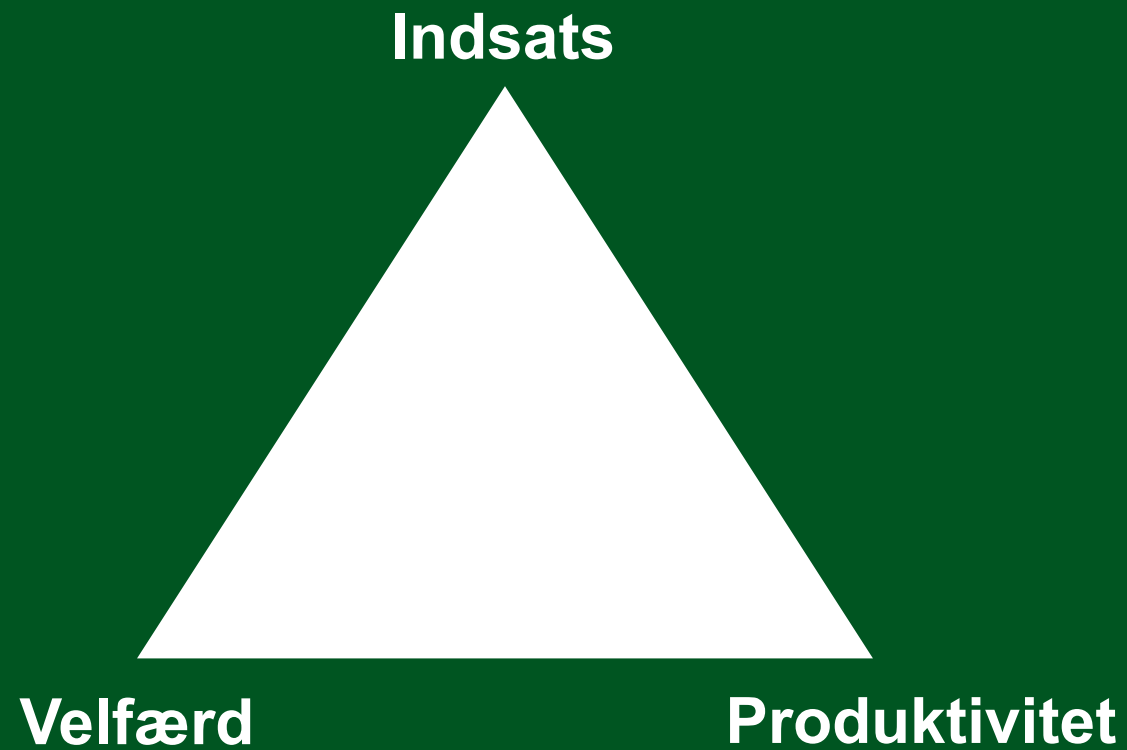
Kom vi i mål med poltene ved løbning?

Målebånd til at kende vægt på poltene

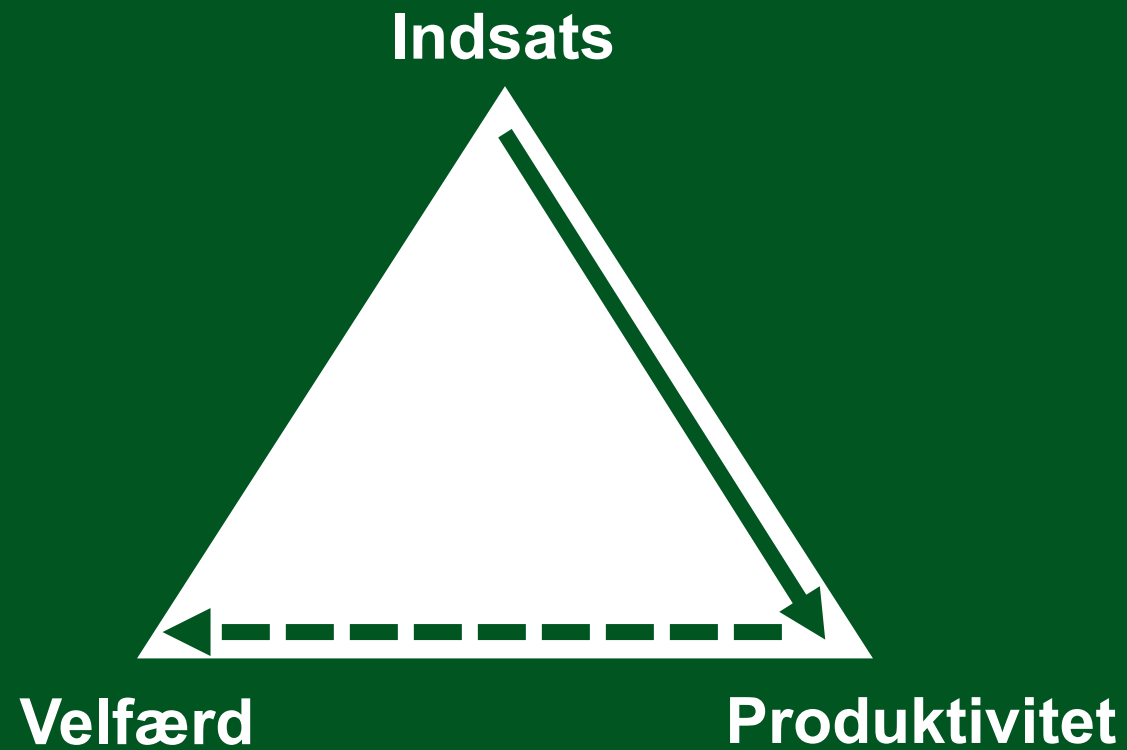
Sundhed på polte ved løbning skal være høj

- PCV-2
- Influenza
- Mycoplasma lungesyge
- AP lungesyge
- Ormeinfektion

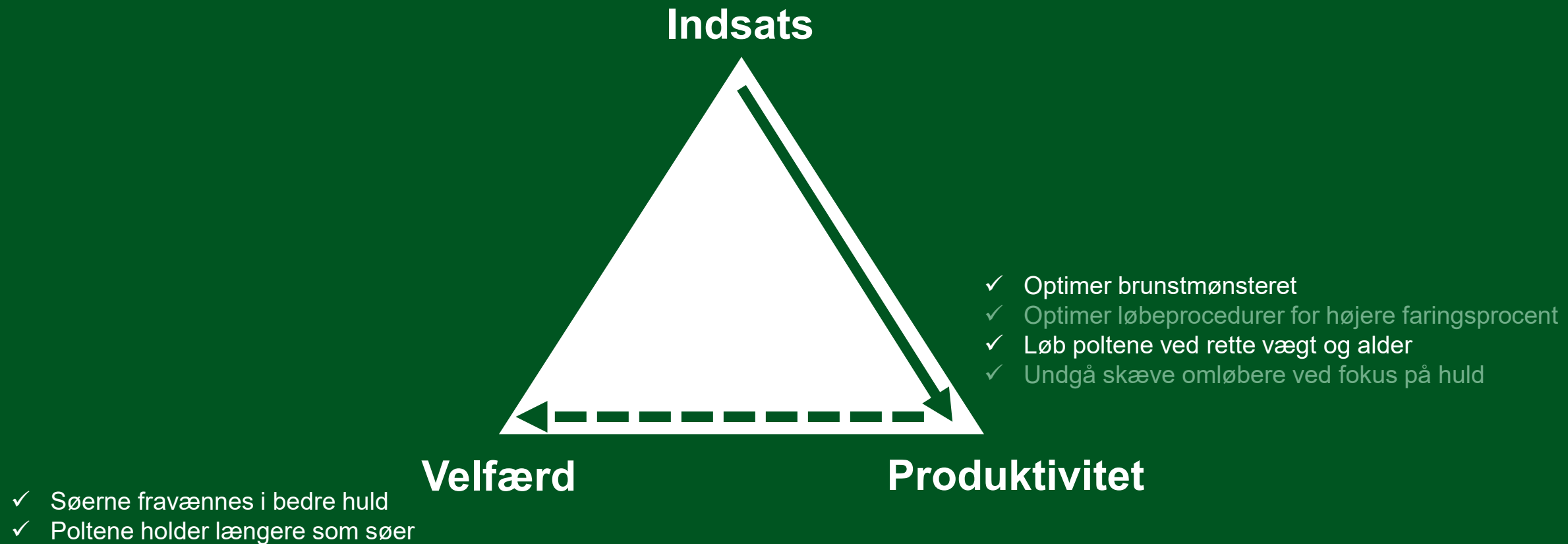
Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

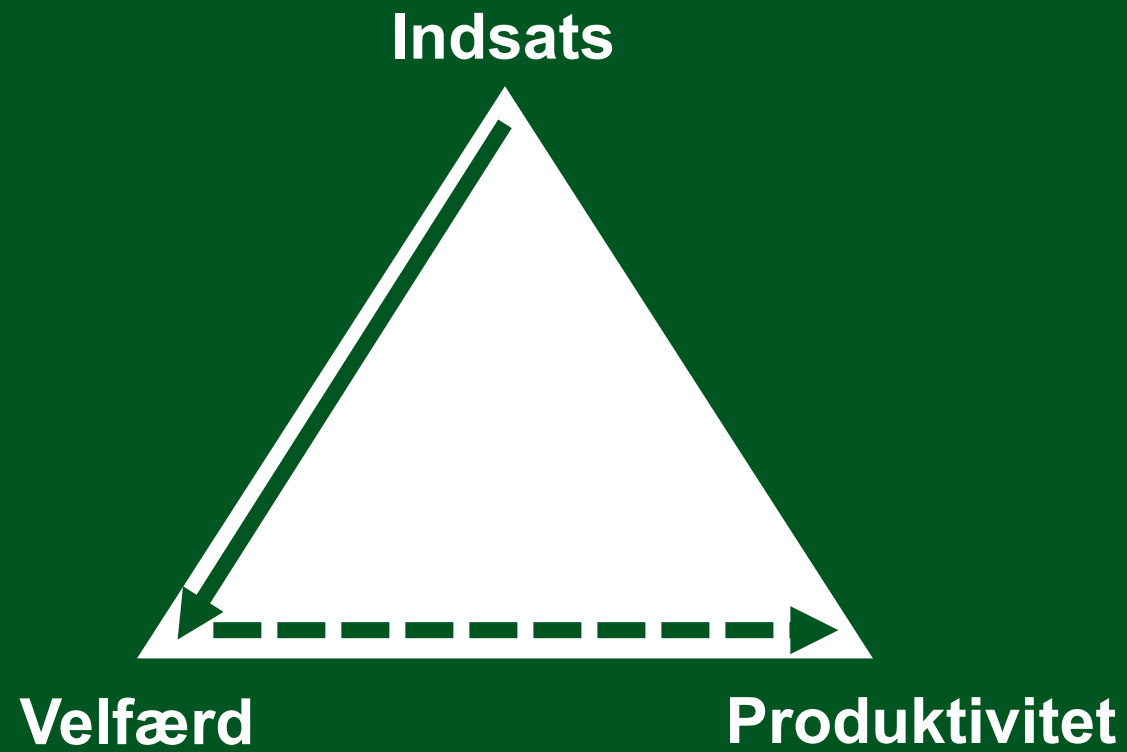
Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

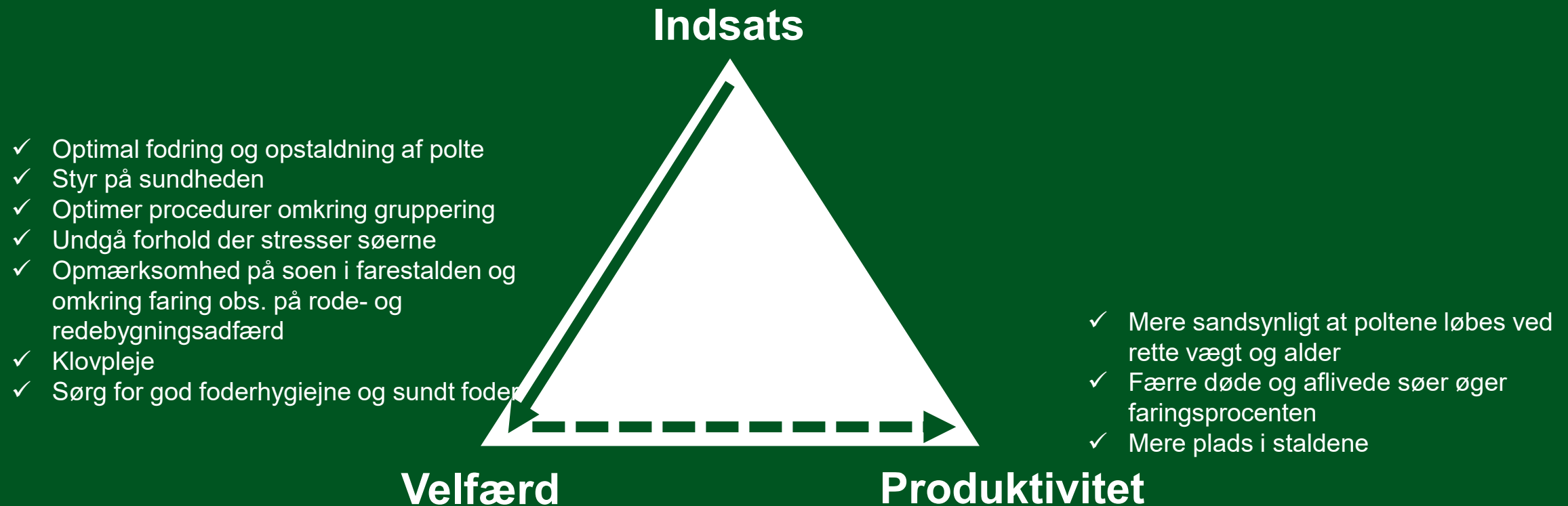
Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

Optimering af velfærd og produktivitet i soholdet

